Haridus- ja Teadusministeerium

Hr Jüri Kõrge
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie: 13.05.2005 nr OSIII-2-7.1/05/736
Meie: 01.06.2005 nr 1.2-4/5247

Eesti Mereakadeemia majandustegevuse audit

Täname Teid Eesti Mereakadeemia majandustegevuse auditi läbiviimise eest. Haridus- ja Teadusministeerium tutvus esitatud aruande eelnõuga ja kirja lisana edastame Teile omapoolsed kommentaarid.

Lugupidamisega

Mailis Reps
Minister

Lisa: Vastused kontrolliaruande eelnõule nr OSIII-2-5/05/39 „Eesti Mereakadeemia 2004. aasta majandustegevus" – 3 lehel 1 eks

Tarmo Leheste 744 7869
tarmo.leheste@hm.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
03.06.05 OSIII-2-7.1/05/736-2

LISA

Vastused kontrolliaruande eelnõule nr OSIII-2-5/05/39 „Eesti Mereakadeemia 2004. aasta majandustegevus"

Riigikontrolli ettepanekud haridus- ja teadusministrile

1. **Tagada Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala asutustele ühtse raamatupidamise siseeeskirja väljatöötamine ja rakendamine (lk 11 p 1)**
2. **Tagada riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetele vastava sularahakassa eeskirja väljatöötamine ja rakendamine Eesti Mereakadeemias (lk 20 p 1)**
   Haridus- ja Teadusministeeriumis tegeletakse nimetatud eeskirjade väljatöötamisega ning need peaksid valmima käesoleva aasta oktoobris, mil need koheselt edastatakse kõigile Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala riigiasutustele.

3. **Võtta seisukoht, kas kehtestada akadeemia õppejõududele vormirõivaste soetamiseks seaduslik alus või kohustada akadeemiat lõpetama vormirõivaste soetamiseks kulude tegemine akadeemia eelarvest (lk 17 p 1);**
   Õigustatud on tähelepanujuhtimine probleemile, et käesoleval hetkel ei ole enam seaduslikku alust, mille järgi võiks Eesti Mereakadeemia õppekuludest tasuda õppejõudude ja kadettide vormirõivastuse eest. Vormirõivastuse muretsemine ei peaks Haridus- ja Teadusministeeriumi hinnangul üldjuhul olema kaetud õppekuludest. Otsustamaks edasise tegevuse, ootab Haridus- ja Teadusministeerium Eesti Mereakadeemialt esmalt selgitust, milles seisneb vajadus kanda õppejõududel ja kadettidel vormirõivastust. Seejärel saame teha otsuse, kas viia Eesti Mereakadeemia põhimäärusesse sisse punkt, mille kohaselt selline tegevus on lubatud või lõpetada vormirõivastuse eest tasumine õppekuludest.

4. **Tagada ministeeriumi hallatavate riigiasutuste juhtide välislähetuste vormistamisel ministeeriumi põhimääruse järgimine (lk 17 p 2).**
   Haridus- ja Teadusministeeriumi põhimääruse § 23 lg 2 p 5 järgi minister esindab ministeeriumi ja annab volitusi ministeeriumi esindamiseks. HTM põhimääruse § 26 lg 2 p25 järgi kantsler annab ministri teadmisel loa või volitab asekantslerit andma luba ministeeriumi valitsemisalas olevate valitsusasutuste ja HTM hallatavate riigiasutuste juhtide välislähetusteks, kui riigiasutuste põhimäärused ei näe ette teisiti.
   Rakenduskõrgkoolide rektoritega töölepinguid sõlmides on kokku lepitud (ehk see pole korrektne volitus, kuid kõik asjaosalised on teadlikud ja nõus sellise töökorraldusega), et rektorite välislähetuste puhul annab nõusoleku tööandja esindajana HTM teaduse ja kõrghariduse osakonna juhataja. Peame seda juba nendevahelise töökorralduse küsimuseks, et vastav loa taotlemine oleks toimunud kas siis paberil või elektrooniliselt. Selle väitega, et luuakse sellise töökorraldusega eeldused mittesihipäraste kulude tekkeks ei saa nõustuda. Pigem on meie uuele põhimäärusele vastava struktuuri ja juhtimisskeemi puhul vastutus märksa selgem ja vahetum.

5. **Algatada õppetoetuste ja õppelaenu seaduse muutmine täpsustamaks täiendava toetuse saamise tingimusi (lk 17 p 3).**
   Haridus- ja teadusministri 13.04.2005 a käskkirjaga nr 294 on moodustatud komisjon Üliõpilaste õppetoetuste mõju hindamiseks ja võimalike seaduse paranduste ettevalmistamiseks. Tulemused analüüsi kohta edastab komisjon haridus- ja teadusministrile 01.novembriks 2005.

6. **Võtta seisukoht mereakadeemia kadettide tasuta toitlustamise ja vormirõivastusega seotud kulutuste riigieelarvest katmise kohta ning vajaduse korral teha õigusaktides vastavad täiendused (lk 26 p 1).**
   2004.a eelarveprojekti koostamisel oli kulude kavandamise aluseks Vabariigi Valitsuse poolt kinnitatud Eesti Mereakadeemia põhimääruse eelmine versioon (mis eelarveprojekti koostamise ajal veel kehtis), kus oli selgesõnalisemalt kirjas antud soodustuse võimaldamine kadettidele. Praegu kehtiva Eesti Mereakadeemia põhimääruse § 17 seab nõukogu ülesanded, kus punkti 8 kohaselt nõukogu kinnitab õppetoetuste taotlemise, määramise ja maksmise tingimused ja korra iga aasta 1. septembriks, sealhulgas kadettidele eraldatava toetuse määramise ja maksmise tingimused ja korra. Antud punkti saab lugeda kadettide toitlustamise eest tasumise aluseks, kuid nõustume vajadusega kirjutada Eesti Mereakadeemia põhimäärusesse selgelt sisse ka kadettide toitlustamise eest tasumine kooli eelarvest. Haridus- ja Teadusministeerium on probleemi teadvustanud ning kadette puudutava osas on kavas töötada läbi ja sõnastada õigusaktide muudatusettepanekud 2005. a sügisel.

7. **Tagada Eesti Mereakadeemia valduses olevate maaüksuste asukohaga Pärnus Suur-Jõe tn 18 ja Kuninga 30 kandmine riigivara registrisse (lk 26 p 2)**
   Taotluse Pärnu Merenduskeskuse kahe õppehoone, Suur-Jõe 18 ja Kuninga 30, aluste maaüksuste kandmiseks riigivarade registrisse ja kinnistamiseks tegi Eesti Mereakadeemia Haridus- ja Teadusministeeriumile alles 12.05.2005 (kiri nr 5042), seega peale Riigikontrolli teostatud auditit. Vastava taotluse esitas Haridus- ja Teadusministeerium riigivarade registrile 27.05.2005.

8. **Eelarve projekti koostamisel tagada, et kontrollitaks kõigi kulude põhjenduseks toodu paikapidavust ning kavandatavate kulude kooskõla õigusaktidega (lk 26 p 3).**
   Rakenduskõrgkoolide finantseerimine toimub pearaha põhimõttel, millest lähtuvalt HTM ei teosta eelarve projekti kulupõhist analüüsi. Asutuse tegevuse vastavuse eest õigusaktidele vastutab asutuse juht.

9. **Võtta seisukoht akadeemia poolt oma töötajatega sõiduautode kasutusvalduse lepingute sõlmimise osas**
   Nõustume tehtud tähelepaneku osas Riigikontrolli seisukohaga, et nimetatud lepingud ei olnud sõlmitud korrektselt. Käesolevaks hetkeks on nimetatud lepingud lõpetatud.

10. **HTM kommentaar RK tähelepanekule lk 9 p 3. „Raamatupidamises kasutatav programm PMen ei võimalda ..."**
    Me ei saa nõustuda Riigikontrolli kontrollaruande eelnõu punktis 1.1 märgitud puudustega raamatupidamisprogrammi PMen kohta.
    Eesti Mereakadeemia raamatupidamises kasutatav programm PMen võimaldab teha väljavõtteid kirjendatud majandustehingutest kontode kaupa kronoloogilises järjekorras. Raamatupidamisprogrammi PMen erinevates moodulites (kassa/pank, arveldused, palk, põhivara) tehtud raamatupidamiskirjendid imporditakse pearaamatusse, kus moodustuvad kuu koondkanded. Pearaamatusse eraldi sisestatakse väga erandjuhul raamatupidamisõiendi alusel tehtav parandus- või korrigeerimiskanne.

Põhivara moodulisse on vajalik sisestada soetatud põhivara ja täiendav informatsioon (inventari number, asukoht, jne) vara kohta, kuid kulumikanded ja vara liikumisega seotud kanded pearaamatusse imporditakse.

Laekumised imporditakse E-riigikassast, määratakse ära arve number ja arve väljastamise kuupäev (kui selgituses on arve number märgitud, pakub programm laekumise konteeringut automaatselt), seejärel koostab programm nõude laekumise kande moodulisse kassa/pank.

Maksekorraldused imporditakse arvelduste moodulist moodulisse kassa/pank ja importimise hetkel annab programm maksekorraldustele numbrid.

Ettemaksete tegemisel ülekanne sisestatakse ettemaksu arve alusel otse moodulisse kassa/pank, sest riigi raamatupidamise üldeeskirja §36 lg 6 alusel ei kajastata raamatupidamises maksmata ettemaksuarveid vaid ettemakse kajastatakse ettemaksesumma ülekandmisel.

Palgamoodulist imporditakse moodulisse kassa/pank ülekantavad töötasud, kinnipeetud tulu- ja töötuskindlustusmaks ning kogumispension, töötasult arvestatud sotsiaal- ja töötuskindlustusmaks, erisoodustuse maksud ning vabatahtlikud kinnipidamised eelarveklassifikaatorite, osakondade/kulukohtade ja tegevussuundade lõikes. Raamatupidamisprogrammis PMen seadistatakse palgamoodulis töötasu arvestamine vastavusse vastava siirete kontoga kassa/panga moodulis (omatulu konto, kulukonto), mis välistab eelarvest makstavate summade tasumise omatulu kontolt ja vastupidi. Palgamoodulist eksporditakse e-maksuametisse vorm TSD ja lisad. Ei ekspordita praegu veel käibedeklaratsiooni, sest e-maksuametis ei ole käibedeklaratsiooni importimise võimalust. Kuid käibedeklaratsiooni koostamiseks vajalikud algandmed kajastuvad moodulis pearaamat kontode koondis kuu käibena (näiteks konto 103701 kuu käive peab olema vastavuses käibedeklaratsiooni sisendkäibemaksu real oleva summaga, jne). Pearaamatust eksporditakse saldoandmik Rahandusministeeriumi infosüsteemi.
Seda, kas mõni majandustehing kirjendatakse mitmekordselt või on jäänud üldse kirjendamata, raamatupidamisprogramm PMen ei kontrolli. Küll aga hoiatab programm sama arve numbri sisestamisel, et tegu on korduvarvega ning töötasude teistkordsel arvestamisel teatab, et töötasu on nimetatud perioodi eest juba arvestatud. Selleks, et pearaamatus/saldoandmikus kajastuv vastaks Raamatupidamise seadusele ja Riigi raamatupidamise üldeeskirjale on vajalik majandustehingud tekkepõhiselt programmi sisestada ning kirjendada üldeeskirja kontoplaani kasutusjuhendis näidatud kontodel. Selleks, et impordid/ekspordid toimiksid, peab olema programm vastavalt seadistatud.

Kontrollakti eelnõust ilmneb, et majandustehingute kajastamisel ei ole Eesti Mereakadeemia alati lähtunud Riigi raamatupidamise üldeeskirjast ega Raamatupidamise seadusest. Kontrollakti eelnõu punktis 1.2 kajastatud puudused on sisulised eksimused majandustehingute kajastamisel ja riigikontrolli tähelepanekud on põhjendatud.

EESTI MEREAKADEEMIA

Riigikontroll
Narva mnt.11a
15013 Tallinn

30.mai 2005 nr 1-13/271

Eesti Mereakadeemia vastus Riigikontrolli kontrolliaruande eelnõule nr OSIII-2-5/05/39 "Eesti Mereakadeemia 2004.aasta majandustegevus"

1.Raamatupidamisarvestuse korraldus ja sisekontroll

1.1.Raamatupidamisarvestuse korraldus

Ei saa nõustuda Riigikontrolli auditi eelnõus toodud väitega, et Eesti Mereakadeemia raamatupidamisarvestuse korraldus ei taga aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamist raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustegevuse tulemustest ja rahavoogudest. Raamatupidamise korraldamisel on kinni peetud nii raamatupidamise seadusest kui ka riigi raamatupidamise üldeeskirjast. Eesti Mereakadeemia 2004.a. aastaaruanne (saldoandmik, tulemiaruanne, bilanss, pikk bilanss) on koostatud vastavalt riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuetele ja esitatud 1.märtsiks 2005.a. Rahandusministeeriumile. Aastaaruande koostamisel lähtuti Haridus- ja Teadusministeeriumi pearaamatupidaja Margit Pado kirjalikust juhisest, mille kohaselt Haridus- ja Teadusministeeriumi üksused lähtuvad 2004.a. aastaaruande koostamisel riigi raamatupidamise üldeeskirjast ja asutuse sisestest kordadest. Eesti Mereakadeemias kehtiva raamatupidamise sise-eeskirja punkt 9 "Aruannete koostamise kord" kohaselt juhindutakse raamatupidamise aastaaruande koostamisel raamatupidamise seadusest, Rahandusministeeriumi määrustest ja Haridus-ja Teadusministeeriumi poolt esitatud nõuetest, jooksev aruandlus koostatakse ja esitatakse lähtudes kehtivatest maksuseadustest ja seal toodud tähtaegadest. Riigi raamatupidamise üldeeskirja § 7 järgi saldoandmikuks nimetatakse üldeeskirjas kontokombinatsioonide ja nende saldode järjestatud loetelu üldeeskirja lisades 1,2,3,4, ja 5 toodud kontoplaani järgi. Konsolideeritud saldoandmik on üldeeskirja mõistes saldoandmik, milles konsolideerimisgruppi kuuluvate üksuste omavahelisi varasid, kohustusi, netovara, tulusid ja kulusid kajastavad kontokombinatsioonide saldod on elimineeritud. Eesti Mereakadeemia 2004.a. saldoandmikus on kõik tulud ja kulud kajastatud tekkepõhiselt, nõuded ja kohustused kontrollitud tehingupartnerite kaupa teiste asutustega, saadetud ka posti teel saldoteated. Nõuded periodiseeritud ja ebatõenäolised nõuded kajastatud. Saldoandmik on Haridus-ja Teadusministeeriumi pearaamatupidaja poolt vastu võetud sendi täpsusega. Kõik aasta inventuurid on läbi viidud vastavalt kehtivatele nõuetele ja inventuuri aktid on komisjoni allkirjadega edastatud raamatupidamise ja ökonoomika osakonnale.

Mustakivi 25
13912 Tallinn

Telefon (+372) 6 135 500
Faks (+372) 6 342 099

eesti.mereakadeemia@emara.ee
http://www.emara.ee

Reg. nr 70003678

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 30.05.05 Reg nr 05111-2-7.1/05/137-2

Lähtudes eelpooltoodust ja juhindudes raamatupidamise seaduse §-s 16 nimetatud olulisuse printsiibist, raamatupidamise korraldus Eesti Mereakadeemias olulises osas tagab aktuaalse, olulise, objektiivse ja võrreldava informatsiooni saamise raamatupidamiskohustuslase finantsseisundist, majandustegevuse tulemustest ja rahavoogudest.

Riigi raamatupidamise üldeeskiri hakkas kehtima 01.01.2004. Üldeeskirja eesmärgiks on riigi raamatupidamise ja finantsaruandluse korra kehtestamine ning valitsussektori aruandluse tagamine, mis oluliselt erines eelmistel aastatel koostatud aruannetest. Kuna arvestuspõhimõtted oluliselt erinesid 2003.aastast, tuli välja vahetada toiminud PMEN programmi versioon, kus oli võimalik elektroonselt moodustada päevaraamatut, uue versiooni vastu. Kahjuks uus PMEN programmi versioon ei hakanud 2004.a. alguses tõrgeteta tööle. Uut programmi versiooni uuendatakse ja täiendatakse programmeerija poolt pidevalt moodulite kaupa. PMEN on Rahandusministeeriumi poolt aktsepteeritud raamatupidamiseprogramm, mida käesoleval ajal kasutavad ka Justiitsministeerium ja Siseministeerium koos allasutustega. Kahjuks ei võimalda PMEN programm tänaseni teha väljavõtet kirjendatud majandustehingutest kronoloogilises järjekorras ja selle programmi kohaselt puudub võimalus välja printida elektroonselt moodustatud päevaraamatut, mis on vastuolus raamatupidamise seaduse §-ga 5. See aga ei ole mitte Eesti Mereakadeemia süü, vaid puudutab kõiki selle programmi kasutajaid. Raamatupidamise programmi programmeerijaga on ühendust võetud ja toimub raamatupidamisprogrammi täiustamine selliselt, et oleks võimalik välja printida elektroonselt moodustatud päevaraamatut.

1.2. Tegevustulude ja nõuete arvestus

Eesti Mereakadeemias kirjendatakse majandustehingud tekkepõhiselt s.t. vastavalt majandustehingu toimumisele. Nagu juba eespool nimetatud, 2004.a. saldoandmikus on kõik tulud ja kulud kajastatud tekkepõhiliselt.
Tulu on olulises osas kirjeldatud õigetele kontodele. Riigikontroll kontrollimise käigus leidis, et ainult ühel juhul on kohustus kantud ebaõigesti tulude kontole. Riigkontrolli juhised võeti arvesse ja auditi teostamise ajal kanti kohustus õigele kontole. Merekooli õpilastelt laekunud tagatisraha 13 500 krooni kanti tulude kontolt kohustuste kontole.
Eesti Mereakadeemia erinevate üksuste poolt väljastatud müügiarved ja arvete register tuleb kehtiva korra kohaselt esitada raamatupidamisele, kus neid kontrollitakse ja sisestatakse raamatupidamise registritesse. Eesti Mereakadeemia täpsustab müügiarvete käsitlemise korda ja tugevdab sisekontrolli, et kõik müügiarved vastaks raamatupidamise seaduses sätestatule ja oleks raamatupidamises õigeaegselt arvele võetud.

Luise 3,1 asuvas õppehoones asuva ruumi kasutamisel kommunaalteenuste eest arve esitamine MTÜ-le Eesti Kaptenite Liit ja MTÜ-le Laevaomanike Liit toimub kord aastas, kuna ruumi kasutatakse vähe ja kommunaalteenuste eest esitatava arve summa on väike (161.30 krooni kuus). 2004.a. eest on arve esitatud ja tasutud. Võlgnevusi ei ole.

Västriku tn.8 erastatud korterite omanikele vee arvete esitamine toimub vastavalt tarbitud vee hulgale, aga ekslikult oli jäänud lisamata arvetele AS-le Tallinna Vesi

poolt arvestatud käibemaks Eesti Mereakadeemia haldustalituse töötaja süül. Käesolevaks ajaks on tehtud ümberarvestused, korterite omanikele on esitatud lisaarved, kus on arvestatud ka käibemaksu osa. Arved on tasutud. Võlgnevusi ei ole. Treeningu võimaldamise teenuse lepingute eest arvete esitamine toimub üle kahe kuu. Kõik arved on esitatud ja tasutud. Võlgnevusi ei ole.

Eesti Mereakadeemia võtab arvesse Riigikontrolli auditi eelnõus toodud ettepanekut, et arved püsilepingutega osutatud teenuste eest esitada igal kalendrikuul.

Kõik riigivara müügitehingud olid kooskõlastatud nii Haridus- ja Teadusministeeriumi pearaamatupidaja Margit Padoga kui ka riigi pearaamatupidaja Juta Maariga ja olulises osas õieti kajastatud 2004.a.saldoandmikus. Suuremahulisi riigivara müügitehinguid ei toimunud. Akadeemia pearaamatupidaja leiab, et eeltoodust tulenevalt olid riigivara müügitehingud olulises osas kajastatud raamatupidamisregistrites õigesti ning riigi raamatupidamise üldeeskirja nõuete kohaselt.

Riigikontrolli auditi eelnõus tehtud ettepanekutest lähtuvalt töötab Eesti Mereakadeemia välja uue raamatupidamise sise-eeskirja koheselt peale Haridus-ja Teadusministeeriumi poolt vastava sise-eeskirja laekumist Eesti Mereakadeemiale ja tugevdab kontrolli arvete esitamise kohta, et arved esitatakse iga kuu ja arvetel kajastuksid kõik nõutavad andmed ja et arvete maksmisega viivitamisel oleks esitatud viivisarved.

1.3.Tegevuskulude arvestus

1.3.1.Tööjõukulud

Ei saa nõustuda Riigikontrolli auditi eelnõus toodud seisukohaga, et ei ole õigustatud akadeemia rektori poolt töölepingute sõlmimise, muutmise ja lõpetamise edasivolitamine personaliosakonna juhatajale. Eesti Mereakadeemia põhimäärus sätestab, et rektor sõlmib, muudab ja lõpetab töölepingud mereakadeemia töötajatega ning kinnitab nende ametijuhendid. TSÜS § 115 kohaselt võib isik teha tehingu esindaja kaudu. Seega omab rektor seaduslikku õigust volitada mereakadeemia töötajaid tegema mereakadeemia nimel tehinguid talle põhimäärusega antud volituste piires. Töölepingud sõlmitakse ja muudatused töölepingutes tehakse vastavalt rektori käskkirjadele. Eesti Mereakadeemias on kehtestatud kvaliteedijuhtimise süsteem, mida perioodiliselt auditeeritakse. Sisekontrolli tulemuse analüüsimise alusel on rektor läbi viinud rida reorganiseerimisi personali hulgas, muuhulgas kõrgharidusega juristi töölevõtmine personaliosakonna juhatajaks 2004.a. oktoobris. Uued töötajad vajavad aega süsteemiga tutvumiseks ning olemasoleva olukorra hindamiseks. Kuigi osa toimunud palgamuudatusi oli töölepingutes auditi ajaks vormistamata, ei toonud need kaasa töötajate õiguste rikkumisi. Palgamuudatused (palgatõus) oli rektori käskkirjaga kinnitatud, töötajatele teatavaks tehtud ja rakendatud. See, kas palga tõstmine on töölepingus kirjalikult fikseeritud või mitte, ei ole oluline rikkumine ja ei too iseenesest kaasa palgaseaduse rikkumist. Eesti Mereakadeemia peab vajalikuks tugevdada kontrolli, et töölepingute muudatused vormistatakse töölepingu lisana mõistliku aja jooksul.

Kuigi töölepingu seaduses viidi 01.05.2004.a. sisse rida muudatusi ja töölepingud tuli viia vastavusse kehtiva töölepingu seadusega hiljemalt 01.01.2005.a., vastasid varem sõlmitud töölepingud olulises osas käesoleval ajal kehtivale töölepingu seadusele. Vajalik on sisse viia formaalset laadi muudatused (sätestada, et töölepingu lõpetamise etteteatamise tähtajad määratakse vastavalt töölepingu seadusele ja et asutuses on sõlmitud kollektiivleping), mis tehakse uue, 2005/2006.õppeaasta alguseks. Sisulisi muudatusi töölepingulistes suhetes töölepingute vastavusse viimine 01.05.2004.a. kehtimahakanud töölepingu seaduse muudatustega kaasa ei too ja töötajate õigusi Eesti Mereakadeemias rikutud ei ole.

Endise õppeprorektori üleviimisel meretranspordi juhtimise õppetooli korralise professori ametikohale oli erinevus käskkirjas ning uue töölepingu redaktsiooni osas. See erinevus kõrvaldati kontrollimise käigus ja käskkirja teksti korrigeeriti. Endine personaliosakonna juhataja oli eksinud käskkirja koostamisel, uus juhataja töölepingu uue redaktsiooni vormistamisel aga lähtus õigetest alustest, kuid ei muutnud eelnevalt antud käskkirja teksti. See asjaolu iseenesest ei toonud kaasa töötaja õiguste rikkumist ega kahju tööandjale. Poolte vahel rakendati töölepingut. Mittevastavus käskkirja ja töölepingu vahel on kõrvaldatud.

Eesti Mereakadeemia palgajuhend kehtib alates 20.03.2001.a., mida on muudetud palgagruppide palgaastmestiku osas. 2004.a. moodustati töökomisjon, mis tegeleb õppejõudude töö tasustamise aluste muutmise väljatöötamisega ning selle alusel uue palgajuhendi koostamisega. Sellega kehtestatakse ka täiendavad töötulemuste hindamise kriteeriumid ja tulemustasude määramisele eelnev hindamine. Akadeemia põhitegevus on õppetöö korraldamine ja suuri muudatusi ei saa teha õppeaasta keskel. Seetõttu on uue palgajuhendi kehtimahakkamise ja ümberkorralduste tähtajaks uue õppeaasta (2005/2006) algus.

Akadeemia töötajatele maksti 2004. aasta detsembris tulemustasu üle 600 000 krooni. Leiame, et ka antud tasu määramisel kogu Eesti Mereakadeemia kollektiivile (v.a. kehtivaid distsiplinaakaristusi omavad töötajad) lähtuti töö tulemuslikkusest, nimelt akadeemia omavahendite teenimise plaani ületamisest, tänu millele antud tasu maksmine üldse võimalikuks sai. Omavahendite eelnevalt kavandatud summa oli 6020,0 tuh.krooni Tegelikult laekus 7763,3 tuh.krooni Iga üksiku töötaja panuse hindamine, eriti töötajate puhul, kellel on kaudne panus omavahendite teenimisel (näit. raamatukogu töötajad), on üsna keeruline kui mitte võimatu.

Oleme nõus Riigikontrolli audiitorite poolt tuvastatud palgaarvestuse ja puhkustasude üksikute vigadega. Kokku moodustasid palgaarvestuse ja puhkusetasude arvestamise vead 23 töötaja osas summaarselt 3448,00 krooni. Tegemist oli raamatupidamise osakonna töötaja hooletusega, keda karistatakse vastavalt süüteo raskusele. Eesti Mereakadeemia tugevdab sisekontrolli palgaarvestuse ja puhkusetasude arvestamise üle.

Puhkusetasude kohustus on bilansis kajastatud. Eesti Mereakadeemia PMEN programm arvestas küll 2004.a. lõpus kõigi töötajate osas saada olevad või ette saadud puhkepäevad, kuid puhkusetasude kohustuse summasid ei arvutanud. Raamatupidaja arvutas kõigi töötajate osas vastavalt saadaolevatele puhkusepäevade arvule ka summad ning pearaamat ja saldoandmik täiendati. Puhkusetasude kohustuse arvelt ei maksta välja puhkusetasusid (konstant).

Merekooli õpetaja Kairi Eljase õppelaen kustutati tema avalduse alusel ekslikult akadeemia personaliosakonna eksitava info alusel raamatupidamise osakonnale. Personaliosakonna juhataja on vahetatud välja uue kõrgharidusega töötaja vastu oktoobris 2004.a. Õppelaenu kustutamiseks saadud raha kohustus Kairi Eljas kandma Eesti SEB Ühispanka Rahandusministeeriumi a/a 10220034800017 viitenumber 2800047850 summas 24283 krooni. On olemas Kairi Eljase avaldus ebaõigesti saadud raha tagasimaksmiseks ja Kairi Eljase poolt on tehtud esimene raha ülekanne 4282.70 krooni. Riigimakse pole vaja tagasi kanda, kuna Rahandusministeeriumist Marge Kaljaselt saadud selgituse kohaselt on riik maksud saanud.

1.3.2. Majandamiskulud

Lähetuskulude hüvitamine. Palgaseadus sätestab, et lähetataval on õigus nõuda tööandjalt avanssi lähetuskulude katteks lähetuskulude ligikaudses suuruses. Avansi mittesaamisel võib lähetatav keelduda lähetusest. Töölähetuste hüvituste ja päevaraha alammäärad ning maksmise tingimused määrab kindlaks Vabariigi Valitsus. Seadusandja poolt reguleerimata osas on antud küsimus jäetud pooltevaheliseks kokkuleppeks. Riigikontrolli kontrollimise käigus ei tuvastatud ühtegi juhtu, kus lähetuskulud oleksid töötajale jäetud hüvitamata. Samuti ei esinenud sellesisulisi pretensioone töötajate poolt. Ei esinenud ka juhtumeid, kus avansi kasutamata jääk oleks jäänud tagastamata. Millal see peab toimuma, seda seadus ei reguleeri. Eesti Mereakadeemia täiendab töölähetuste eeskirja ja sätestab, millal tuleb lähetuskulud lähetatule välja maksta ja lähetatul avansi kasutamata jääk tagasi maksta ning tugevdab sisekontrolli tagamaks kehtestatava korra täitmine.

Välislähetuste kuluaruannetes esinevad lähetuskulude hüvitamisel ebaolulised arvestusvead Eesti Panga päevakursiga mittearvestamise kontekstis. Edaspidi toimub raamatupidajate poolt lähetuskulude hüvitamise arvestus rangelt Eesti Panga päevakuris alusel. Vastutavale raamatupidajale on tehtud vastavasisuline rektori suuline märkus.

Haldusdirektori sularaha piirmäär aastas on 24000 krooni, 2004.a. on kulutatud 23743.35 krooni, seega aasta ulatuses on sularaha arvlemise piirmääradest kinni peetud. Akadeemias töötatakse lühima võimaliku aja jooksul välja sularahas majanduskulude tegemise, aruandluse ja kontrolli kord, mis peab täpsustama vastavaid rektori käskkirju ja raamatupidamise sise-eeskirja.

Eesti Mereakadeemia raamatupidamises kasutatakse kõigil juhtudel, v.a. Riigikontrolli poolt välja toodud erisoodustuste kulude kajastamine kontodel 505000, riigi raamatupidamise üldeeskirjas ette nähtud kontosid. Antud märkus majandustehingute kirjendamisel on võetud Eesti Mereakadeemia raamatupidaja poolt teadmiseks ja täitmiseks.

Riigikontrolli audiitorid soovitavad Mustakivi 25 hoonest 50% kajastada kinnisvarainvesteeringuna ja Västriku 8 hoonest 40% kinnisvarainvesteeringuna ja kõigi kommunaalkulude jaotamist vastavalt eelpoolöeldud protsentidele. Leiame, et kommunaalkulude taoline kajastamine saab ilma tõsiste ümberehituste ja kulutusteta nendele (puuduvad uued elektri- ja veemõõdusüsteemid jms.) olla väga tinglik, sest kindlasti ei kajasta tegelikku kulude jaotumist. Ehk teisisõnu ei ole sellisel tinglikul ja

ebatäpsel jaotumisel tegelikke olusid arvestades mõtet. Probleem laheneb uue õppekompleksi valmimisega 2007-2008 aastal, kus ühiselamu on rajatud eraldi hoonena.

2003. aasta novembrini kehtis Eesti Mereakadeemia töötajate vormiriietust ja ametialaseid eraldusmärke kirjeldav valitsuse määrus[1] Pärast eelnimetatud määruse kehtetuks tunnistamist on akadeemia töötajate vormirõivastuse kandmise kohustus reguleeritud nõukogu otsusega ja rektori vastavasisulise käskkirjaga, milles on fikseeritud kellele on vormirõivatuse kandmine kohustuslik. Merehariduse töötajate ja kadettide vormirõivastuse kandmine vajab selgelt täiendavat õiguslikku reguleerimist, mille osas on Eesti Mereakadeemi rektori kt. korduvalt pöördunud nii Haridus-ja Teadusministeeriumi, kui ka Riigkogu kultuurikomisjoni poole aastatel 2000 - 2005. Olulisemad vastavasisuliste kirjade koopiad said edastatud Riigikontrollile auditi käigus.

1.3.3. Õppetoetused

Õppetoetused on arvestatud ja välja makstud vastavalt seadusele. Õppetoetustega tegelevatele töötajatele on makstud sisuliselt töötasu, millest on kinni peetud ja üle kantud kõik maksud õppetoetuste rahast (artikkel 4134). Eesti Mereakadeemia võtab arvesse Riigikontrolli audiitorite poolt tehtud ettepanekut ja näitab edaspidi õppetoetustega tegelevatele töötajatele makstud summad tööjõukulu kontol.

1.4.Varade arvestus

1.4.1. Põhivarade arvestus

Ei nõustu väitega, et inventuurid Eesti Mereakadeemias on korraldatud formaalselt ja ei ole piisavalt usaldusväärsed. Aasta inventuurid on olulises osas läbi viidud kõigis struktuuriüksustes nõuetekohaselt ja inventuuri aktid on komisjoni poolt allkirjastatud. Kasutamiskõlbmatut põhivara on maha kantud pidevalt. Riigikontrolli poolt tuvastatud ebakõlad tegeliku olukorra ja inventeerimisaktides kajastatu vahel seisnesid üksnes teatud, akadeemiale tagastamatu abi korras kingitud varade, mittearvelolekus. Puuduvat vara, millele on keskendunud iga-aastane inventeerimine, ei tuvastatud.

Eesti Mereakadeemia Merekooli Tartu filiaali inventeerimisel puudus füüsiline juurdepääs Ikarus kaatrimootori mootoriblokile. Kuna koolil puuduvad vajalikud ruumid mootoribloki hoidmiseks, hoitakse mootorit koos kaatriga Ropka sadama töökojas. Kontrollimise päeval oli töökoda suletud, küll oli mootoriblokk vaadeldav aknast, mida kontrollijad ka tegid. Lepiti kokku, et kui kontrollijad tulevad teistkordselt Tartusse, teatakse sellest ette, et oleks tagatud sissepääs töökotta.

Nõus Riigikontrolli auditi eelnõus toodud väitega, et Merekooli Tartu filiaali rendipind ei taga õppuritele normaalseid koolitustingimusi. Seoses Tartus uue silla ehitusega vähenes Tartu sadamahoone pind ja sellest tulenevalt kaotas Merekool ühe õppeklassi. Selle kompenseerimiseks viidi osa õppetööst üle Kaitseliidu hoonesse,

[1] Vabariigi Valitsuse 27.04.1993. a määrus nr 126 "Veeteede Ameti töötajate, Eesti Merehariduskeskuse töötajate ja kadettide ning mere- ja jõelaevade juhtkonna vormiriietuse ja ametialaste eraldusmärkide kohta"

vastavalt lepingule võimaldati Merekoolile üks õppeklass. Merekooli õppetingimuste parandamise osas käivad läbirääkimised ka Tartu Linnavalitsuse Haridusametiga.

BLRT Grupp AS andis Eesti Mereakadeemiale tagastamatu abi korras päästepaadi. Raamatupidamises arvelevõtmise viivituse põhjustas üleandmise-vastuvõtmise akti puudumine. Käesolevaks hetkeks on akt vormistatud ja vara raamatupidamises arvele võetud.

Pärnu Merenduskeskuse poolt tasuta saadud vara on võetud 24.04.2005.a. raamatupidamise ja ökonoomika poolt bilansiväliselt 0 krooniga arvele.

Eesti Mereakadeemia töötajad ehitavad tasuta õppetööks vajalikku diislilaborit. Kuna diislilabori väljaehitamine ei ole lõpetatud ja labor on veel osaliselt ehitusjärgus, siis ei ole võimalik määrata labori hinda. Sellest tulenevalt ei ole vara raamatupidamises arvele võetud.

Eesti Mereakadeemia täiendab varade inventeerimise juhendit ja varade haldamise korda ning täiustab sisekontrollisüsteeme selliselt, et kõik varad, ka tasuta saadud vara, võetaks viivitamatult arvele.

1.4.2.Varude arvestus

Eesti Mereakadeemia leiab, et läbiviidud laovarude inventuurid on usaldusväärsed. Lao seisu kontrollimisel mingeid puudusi kontrollijate poolt ei esitatud, laovarud vastasid tegelikkusele. Riigikontrolli auditi eelnõus toodud ettepanek puudutab vara kontodel kajastamist, mitte vara puudu-või ülejääki. Oleme nõus Riigikontrolli auditi eelnõus tehtud ettepanekuga, et ühiselamule väljaantud voodivarustus ja käterätikud ei peaks kajastuma laovarude kontol, vaid bilansiväliselt.

1.4.3. Sularaha- ja pangatehingute arvestus

Sularaha olemasolu Eesti Mereakadeemias on viidud miinimumini. Eesti Mereakadeemias võtab rektori käskkirja nr.346, 13.09.2002.a., kohaselt sularaha vastu pearaamatupidaja asetäitja. Sularaha võetakse vastu õppurite parema teenindamise eesmärgil ainult õppeosakonnalt, kirjastusgrupilt ja personalitalituselt, samuti kord aastas sisseastumisdokumentide vormistamise eest vastuvõtu komisjoni vastutavalt sekretärilt. Riigikontrolli ettepanekute alusel täiendatakse ülaltoodud käskkirja tehtud märkuste kontekstis. Kassast sularaha väljamakseid ei toimu. Saadud sularaha viiakse vastavalt vajadusele panka. Kassas olevat raha hoitakse seifis ja ruum on signalisatsiooni alla. Kõigi sularaha vastuvõtmisega seotud inimestega on sõlmitud materiaalse vastutuse lepingud. Kassalimiiti ei ole kehtestatud.

Merekooli vastuvõtukomisjoni liige maksis kogutud 1400 krooni akadeemia pangakontole 05.10.2004.a. Merekooli vastuvõtt toimub augustis-septembris. Vastuvõtukomisjon lõpetab töö septembrikuu viimasel kuupäeval. Nädala jooksul esitab vastuvõtukomisjon õppenõukogule tegevusaruande ja kannab üle vastuvõtutasud. Vastuvõtutasude ülekandmise korraldus reguleeritakse rektori vastavasisulise käskkirjaga 2005.a. juunikuu jooksul.

Merekoolis teenuste eest kogutud raha kanti üle kord kvartalis, kuna kogunenud summad olid väikesed.

Kolmel korral on Merekooli töötaja maksnud akadeemia kontole talle tasutud madruseeksami sooritamise eest. Olukord on selline, et kutseeksami tasu ei võeta sularahas, vaid eksami sooritaja peab tasuma eksami eest panka ja esitama maksekorralduse eksamitasu maksmise kohta. On olnud juhuseid, kus madruseeksamile registreerujal ei ole võimalust teostada raha ülekannet panga kaudu (ei ole pangaarvet).Sellisel juhul on eksamikomisjoni sekretär inimlikust vastutulelikkusest eraisikuna teostanud eksaminandi kutseeksami tasu oma pangaarvelt ja eksamile registreerunu on talle selle hüvitanud sularahas.

Mõningatel juhtudel võttis Merekooli endine komandant vastu õpilastelt ühiselamutasusid sularahas ja kandis ühiselamutasud üle oma isiklikult pangakontolt akadeemia pangakontole. Kehtiva korra kohaselt makstakse ühiselamutasud panka. Eelpoolnimetatud juhtudel oli tegemist olukordadega, kus õpilasel ei olnud mingil põhjusel võimalik teostada raha ülekannet panga kaudu (ei olnud pangaarvet) ja ühiselamu komandant maksis akadeemiale ühiselamutasu enda pangaarvelt ja õpilane hüvitas selle temale sularahas.

Kõik Riigikontrolli auditi eelnõus esitatud kassaga seotud ettepanekud on töötajatega läbi arutatud ja teadmiseks võetud. Eesti Mereakadeemia täiustab sisekontrollisüsteemi selliselt, et kõik sularahatehingud oleksid nõuetekohaselt dokumenteeritud, kirjendatud raamatupidamisregistrites ja oleks tagatud kontroll sularaha säilimise üle.

Sampo pangas asunud deposiitide tulu on kajastatud pearaamatus ja saldoandmikus valuutakursi kasumina (1284.26 krooni), valuuta kursivahedega seonduv on teadmiseks võetud.

2. Majandustehingute seaduslikkus ja eelarvestamine

2.1. Tehingute seaduslikkus

Kadettide toitlustamine on toimunud toitlustamiseks eraldatud riigieelarve vahendite piires. Ettemaksete tegemist edaspidi välditakse.

Kadettidele vormiriietuse andmine on toimunud Eesti Mereakadeemia nõukogu vastava otsuse alusel. Akadeemia on korduvalt pöördunud kadettide eristaatuse seadusandluses sätestamiseks Haridus-ja Teadusministeeriumi poole. Saadud vastustes lubati antud ebakõla kõrvaldada RKKS muudatuste menetlemisel 2004.a. sügisel. Meile teadaolevalt ei ole seda kahjuks tehtud. Mereõppeasutuste õppurite, s.h. Eesti Mereakadeemia kadettide vormi kandmise traditsioon on seotud antud elukutseks valmistumise eripära ja meretraditsioonidega, millest loobumine kahjustaks tulevaste laevaohvitseride koolitusprotsessi ning antud õppeliinidesse õppima asunute õigustatud ootusi osalisele riiklikule ülalpidamisele.

Üldjuhul Eesti Mereakadeemia riigivara üürile ega rendile ei anna, välja arvatud erandjuhtudel. Västriku tn.8 asuvas õppehoones on sõlmitud Haridus-ja Teadusministeeriumiga kooskõlastades tööandja eluruumi üürileping, mille järgi

töötaja maksab hooldustasu samadel alustel, nagu hoones asuva 14 erastatud korteri omanikku. Aluseks on võetud Kristiine linnaosa vanema poolt kehtestatud remondi-ja teenustasude piirmäär. Kuna Riigikontrolli kontrollijate hinnangul elanikelt nõutav hooldustasu ei ole piisav katmaks tegelikke kulutusi hooldus-ja remonttöödeks, viib Eesti Mereakadeemia läbi majandusanalüüsi hooldustasu määra kalkuleerimiseks ja juhul, kui selgub, et tegelik kulu on suurem, viib hooldustasu määra vastavusse tegelikule kulule. Elanikega sõlmitakse hooldusleping. Tööandja eluruumi üüri suuruse määramisel võetakse aluseks kinnisvara hindaja eksperthinnang analoogse ruumi turuhinna kohta ja üür määratakse vastavalt sellele.
Pärnus, Suur-Jõe 18 hoones on Veeteede Ameti kasutusse antud ruum suurusega 15 ruutmeetrit, Eesti Mereakadeemia pöördub riigivara valitseja poole taotlusega anda Suur-Jõe 18 hoones asuv ruum tasuta kasutusse Veeteede Ametile.
Pärnus, Kuninga 30 asuvas hoones võimaldati OÜ-le Siprest ühte ruumi kasutada maja valvamise ja tuleohutuse tagamise vajadusest lähtuvalt, OÜ Siprest tasus ise kommunaalkulud. OÜ Siprest lahkus hoonest märtsis 2004.a. Käesoleval ajal seisab hoone tühjalt ja Eesti Mereakadeemia kannab igakuiseid valvesignalisatsiooni kulusid vastava lepingu alusel.
AS-lt Radiolinja laekunud renditulu 4320 krooni üle kantud Rahandusministeeriumile 25.05.2005.a.

Pärnus Suur-Jõe 18 ja Kuninga 30 asuvate hoonete riigivara registris registreerimise kaardid välja saadetud Haridus-ja Teadusministeeriumile 1999.a. ja uuesti 2004/2005.a.

Uued ühiselamute kasutamise lepingud on välja töötatud vastavalt Riigikontrolli auditi eelnõus toodud soovitustele kogu õppeperioodi ajaks ja uutes lepingutes on põhjalikumalt reguleeritud osapoolte õigused, kohustused ja vastutus. Uued lepingud võetakse kasutusele 2005/2006.õppeaasta alguses.

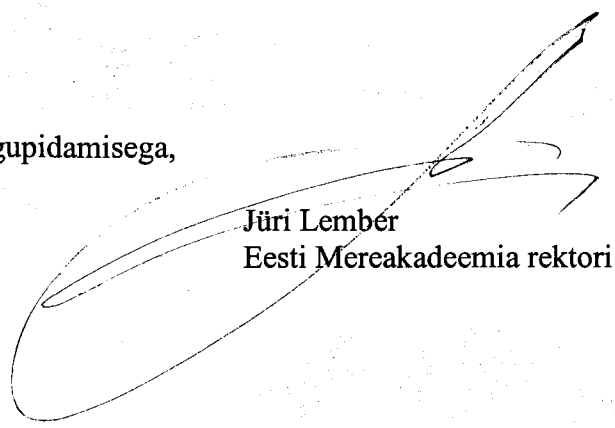
Sõiduautode kasutusvalduse lepingute näol on majanduslikust sisust lähtuvalt tegemist sõiduautode üürilepingutega (tasu eest kasutada andmise lepingud), seetõttu ei saa need tühised olla Riigikontrolli auditi eelnõus toodud seisukohtadest lähtuvalt. Lepingute sõlmimine toimus Eesti Mereakadeemia nõukogu otsuste alusel. Käesolevaks ajaks on mõlemad lepingud lõpetatud ja rektorile kompenseeritakse isikliku auto kasutamine ametisõiduks kasutatava isikliku auto kompensatsiooni kaudu. Antud lepingute sõlmimisel lähtuti majanduslikust otstarbekusest, sest antud ametisõidukite liisinglepingute alusel kasutusse võtmine või ostmine oleks olnud akadeemiale oluliselt kulukam kui nende üürimine eelpoolnimetatud üürilepingute alusel. Pikem ja põhjalikum selgitus koos vastavate kalkulatsioonidega esitati Riigikontrollile kirjalikult juba auditi käigus.

Eesti Mereakadeemia on sõlminud Viimsi vallaga ühise tegutsemise lepingu.
Eesti Mereakadeemia võtab teadmiseks Riigikontrolli auditi eelnõus tehtud ettepaneku ja kooskõlastab eelnevalt kõik Naissaarega tehtud kulutused Viimsi Vallavalitsusega.

Merekool sõlmib kõigi kaugõppe kaudu õppeteenust omandavate õppuritega alates 2005/2006.õppeaastast lepingud ja Merekooli vahitüürimehe riigieelarvevälisel õppekohal õppiva isiku õppekulude hüvitamise määr viiakse kooskõlla Haridus-ja Teadusministri määrusega.

Eesti Mereakadeemia on nõus Riigikontrolli auditi eelnõus toodud ettepanekuga, et ühiselamute, väljarenditud pindade ja õppehoones asuvate erastatud korterite kommunaalkulud tuleb katta majandustegevusest saadud tulu arvelt.

Lugupidamisega,

Jüri Lember
Eesti Mereakadeemia rektori kt.